

**SPRÁVA Z KONFERENCIE *DIALOGY MEZI VĚDOU
A FILOSOFIÍ VE 20. STOLETÍ: ZA HRANICEMI POZITIVISMU***

V pondelok 13. júna 2011 sa na Katedre filozofie Západočeskej univerzity v Plzni konala medzinárodná doktorandská konferencia. Medzi zúčastnenými boli doktorandi z českých a slovenských vzdelávacích a vedecko-výskumných inštitúcií: z Fakulty filozofickej Západočeskej univerzity v Plzni, Pedagogickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe, Filozofického ústavu Slovenskej akadémie vied v Bratislave, Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Fakulty sociálnych štúdií a Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne. Konferenciu krátkym úvodným slovom otvoril vedúci katedry Nikolaj Demjančuk.

Ako prvá predniesla svoj príspevok *Vliv Kantova pojetí prostoru na geometrii C. F. Gausse* Marie Benediktová Větrovcová. Sústredila sa v ňom na predpoklad, že filozofia matematiky I. Kanta sa stala základom chápania geometrie a priestoru u C. F. Gausa. Jan Janský v príspevku *Myšlenkový monismus jako filosofické východisko* prezentoval základné idey monistickej koncepcie R. Steinera, ktorá vychádza z Goetheho poňatia vzťahu človeka a prírody. Tomáš Daněk sa v príspevku *C. G. Jung – Opomíjená cesta poznávání* zameril na spôsoby a dôvody Jungovho odchýlenia od pozitivizmu. Dôvody Feyerabendovej kritiky vedeckého poznania, ako aj podobnosti medzi jeho niektorými postmodernými postojmi analyzovala vo svojom príspevku *P. K. Feyerabend v odlesku postmoderního ideálu poznání* Kamila Švajgrová.

V bloku príspevkov sekcie A ako prvý vystúpil Martin Vondrášek, ktorý sa v príspevku *Thomas Kuhn a vědecká metoda* zaoberal otázkou, v akom ohľade sa Kuhn rozchádza s predstavou jednotnej metódy vedeckého poznania. Libor Benda vo svojom príspevku *K otázce vlivu díla Thomase S. Kuhna na sociologii vědeckého poznání: Kuhnova historiografická metoda* hľadal odpoveď na otázku, či motívy iniciujúce vznik sociológie vedeckého poznania možno nájsť už v Kuhnových historických prácach publikovaných pred vydaním jeho hlavného diela *Štruktúra vedeckých revolúcií*. Jaroslav Růžička vo svojom výklade *Meze historie vědy jako metodického východiska* poukázal na úskalia histórie vedy ako metodického východiska. Zameril sa na hranice súčasných interpretácií historických dát týkajúcich sa problematiky selektívnosti, anachronizmov a tzv. whighizmu vo všeobecnosti. Na etické problémy vo výklade dejín 20. storočia poukázal Jiří Nenutil, ktorý si ako cieľ svojho príspevku *Etické problémy metody interpretace historie 20. století* stanovil predstavenie základných koncepcií riešenia týchto problémov. Petr Kužel vo svojom príspevku *Althusserovo poňatie ideológie a konštitúcie subjektu* ukázal, akým spôsobom Althusser interpretuje vzťah medzi vznikom ideológie a transformáciou indivídua. Prvý blok uzavrela Miroslava Mináriková štúdiou *Uzavretá a otvorená spoločnosť u H. Bergsona*. Cieľom príspevku bolo predstaviť základné východiská, princípy a spôsob fungovania uzatvorenej a otvorenej spoločnosti vo vzájomnom protiklade.

Blok príspevkov sekcie B otvoril Jiří Podhajský, ktorý sa vo svojom príspevku *Rok 1900 – Husserlova kritika psychologizmu (a zrod fenomenologie)* zaoberal Husserlovou kritikou psychologizmu, ku ktorej prispeli Husserlovo chápanie čistej logiky a jeho vzťah k Fregemu. Husserlova snaha tak znamenala zrod fenomenológie. Veronika Nováková prezentovala v príspevku *Problém kauzality vo fyzike aj mimo nej z pohľadu Maxa Plancka* možné riešenie tohto problému. Eva Prokešová sa vo svojom vystúpení *K pojmu silného hodnotenia u Charlesa Taylora* zamerala na pojem silného hodnotenia v etickej koncepcii Charlesa Taylora. Marek Havlík vo svojom príspevku *Mozková epistemologie. Rozšíření naturalizované epistemologie* skúmal Edelmanovo rozšírenie Quinovej naturalizovanej epistemológie o neurovedecké poznatky (napríklad neurálny darvinizmus, funkcia re-entry dynamického jadra a primárneho vedomia). Jana Koišová v príspevku *Morálna filozofia a medicína* poukázala na aplikovateľnosť koncepcií morálnej filozofie v oblasti medicíny a biomedicínskeho výskumu. Zamerala sa na princíp autonómie pacienta s dôrazom na kantovské chápanie slobody a na problém morálneho charakteru so zameraním na MacIntyrovu etiku cností.

Mnohé z načrtnutých problémov boli nesporne veľmi podnetné a diskusia o nich neútlčila ani po skončení oficiálnej časti konferencie. Konferencia mala po prvý raz medzinárodný charakter, preto otvára možnosť diskusie pre doktorandov v celom stredo európskom priestore.

Jana Koišová, Eva Prokešová

INTERDISCIPLINÁRNA KONFERENCIA O VEDE OBDOBIA ROMANTIZMU

Kultúrne, literárne, filozofické a umelecké premeny konca 18. a začiatku 19. storočia tvoria takmer bezbrehú tému a v ostatných desaťročiach podliehajú aj novým interpretáciám. Tieto nové pohľady sa objavujú v dejinách literatúry, ale aj v historiografii filozofie, kde sa týkajú najmä vysvetlenia vzniku nemeckého klasického idealizmu. Preto sa aj konferencia s názvom *Vedci na scénach poznávania*, ktorá sa uskutočnila 29. apríla 2011 v Sarvaši, zamerala na jeden aspekt romantizmu, a to na sebachápanie vied obdobia romantizmu a na stereotypný obraz vedca v 18. a 19. storočí. Tento akcent vychádza zo známej teórie Nicholasa Jardina o scénach poznávania (scenes of inquiry). Jardine na rozdiel od starších ponímaní dejín inštitúcií, ktoré tvorili organickú súčasť pozitivistckej aj duchovno-historickej historiografie, vyzdvihuje okrem vplyvu univerzít aj determinanty vyplývajúce zo vzorov praktických tradícií a spoločenstiev nevedeckého charakteru. Podľa tohto modelu sa scény poznávania utvárajú na základe lokálne reálnych problémov, ktorých platnosť v mnohom závisí od iných a z iných kultúrnych oblastí pochádzajúcich problémov.

Túto konferenciu predchádzali tri podujatia podobného charakteru v rokoch 2008,